

ที่ บล. 212/2567

20 พฤศจิกายน 2567

- เรื่อง นำส่งประกาศสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย
- เรียน กรรมการผู้จัดการ
บริษัทสมาชิกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย
- อ้างถึง หนังสือตลาดหลักทรัพย์ ที่ กข. 52/2567 เรื่อง การให้ความเห็นชอบประกาศสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย เรื่อง มาตรการอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลลูกค้ำที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสม ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2567
- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนา ประกาศสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย ที่ กส. 1/2567 เรื่อง มาตรการอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลลูกค้ำที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสม
2. ตอบข้อหารือของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (ASCO) ที่เกี่ยวข้องกับประกาศ ASCO เรื่อง มาตรการอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลลูกค้ำที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสม

สืบเนื่องจากการหารือร่วมกัน 3 ฝ่าย ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (“ตลาดหลักทรัพย์”) และสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (“สมาคม”) ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันในการยกระดับการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการเสนอซื้อขายที่อาจมีผลทำให้ราคาหรือปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด เพื่อให้บริษัทหลักทรัพย์ดำเนินมาตรการกับลูกค้ำรายดังกล่าวตามมาตรการที่หน่วยงานทั้ง 3 ฝ่าย เห็นชอบร่วมกัน โดยกำหนดให้สมาคมเป็นผู้ออกหลักเกณฑ์โดยความเห็นชอบของตลาดหลักทรัพย์

สมาคมได้จัดทำและนำส่งร่างประกาศ เรื่อง มาตรการอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลลูกค้ำที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสม โดยได้เปิดรับฟังความคิดเห็นกับสมาชิกของสมาคมในระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน – 8 กรกฎาคม 2567 และนำส่งให้ตลาดหลักทรัพย์พิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2567 ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ให้ความเห็นชอบแบบมีเงื่อนไข โดยมีข้อเสนอแนะให้สมาคมพิจารณาดำเนินการปรับปรุงร่างประกาศสมาคมใน 5 ประเด็น ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตการบังคับใช้ให้ครอบคลุมการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ไลฟ์เอ็กซ์เชนจ์ (LiVEx) เพิ่มเติมนอกเหนือจากตลาดหลักทรัพย์ และ ตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ
2. กำหนดนิยาม Algorithmic Trading เพิ่มเติม
3. ปรับถ้อยคำในส่วนที่สมาชิกจะต้องทำความเข้าใจกับลูกค้ำเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อขายที่เป็นคำสั่งไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ให้มีความชัดเจนมากขึ้น
4. กำหนดจุดเริ่มต้นของการนับระยะเวลาและระยะเวลาการดำเนินการตามมาตรการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. กำหนดแนวทางการนับจำนวนครั้งของการเปิดเผยรายชื่อลูกค้าเพื่อดำเนินการตามมาตรการให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยจะนับจำนวนครั้งของการเปิดเผยรายชื่อลูกค้ารายเดียวกันต่อเนื่องกัน ไม่ว่าลูกค้ารายดังกล่าวจะซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ Algorithmic Trading หรือไม่ได้ใช้ก็ตาม

ทั้งนี้ เมื่อสมาคมแก้ไขร่างประกาศตามข้อเสนอแนะของตลาดหลักทรัพย์ครบถ้วนทุกประเด็นแล้ว สมาคมสามารถที่จะดำเนินการออกประกาศดังกล่าวเพื่อใช้บังคับได้

ในการนี้ สมาคมได้ปรับปรุงประกาศสมาคมตามข้อเสนอแนะของตลาดหลักทรัพย์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงใคร่ขอเสนอสำเนาประกาศสมาคมดังกล่าวรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 มาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 เป็นต้นไป นอกจากนี้ สมาคมขอเสนอคำถามของสมาชิกที่ได้สอบถามเพิ่มเติมจากการเปิดรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลลูกค้าที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสมและคำตอบของตลาดหลักทรัพย์รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 มาพร้อมกันนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนัท วงษ์ชูแก้ว)

เลขาธิการ

สำเนาเรียน ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมผู้ดูแลการปฏิบัติงานด้านหลักทรัพย์
ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมปฏิบัติการหลักทรัพย์
ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

สายงานกำกับดูแลสมาชิก
สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

**ตอบข้อหารือของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (“ASCO”) ที่เกี่ยวข้องกับ
ประกาศ ASCO เรื่อง มาตรการอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลลูกค้าที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสม
 (“ประกาศ ASCO”)**

ข้อ (1) กรณีปรับลดวงเงินตามมาตรการแล้วมีผลกระทบต่อบัญชี Credit Balance โดยทำให้มีมูลหนี้ของลูกค้าสูงกว่าวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ถือเป็นกรปฏิบัติตามมาตรการของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดย บล. ไม่ต้องเรียกให้ลูกค้าชำระหนี้หรือไม่เรียกให้ชำระดอกเบี้ยเพิ่ม โดยไม่ถือเป็นการดำเนินการที่ผิดหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ ใช่หรือไม่ ถ้าไม่ บล. ต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมด

ตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์ฯ เรื่อง การซื้อขายหลักทรัพย์ประเภทมาร์จิ้น (“เกณฑ์มาร์จิ้น”) ได้กำหนดเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสมาชิก สำหรับการซื้อขายด้วยบัญชี Credit Balance ว่า สมาชิกจะต้องพิจารณาจากทรัพย์สินของลูกค้า (เงินสด หลักทรัพย์ และทรัพย์สินอื่นที่เป็นประกันการชำระหนี้ในบัญชีของลูกค้ารายนั้น) เทียบกับมูลค่าหลักประกันที่ลูกค้ารายนั้นต้องดำรงไว้ และในกรณีที่ทรัพย์สินของลูกค้ารายใดลดลงจนต่ำกว่ามูลค่าหลักประกันที่ต้องดำรงไว้ สมาชิกต้องเรียกให้ลูกค้ารายนั้นนำเงินหรือทรัพย์สินมาวางเป็นประกันเพิ่มเติม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อที่จะทำให้ทรัพย์สินของลูกค้าไม่ต่ำกว่ามูลค่าหลักประกันที่ต้องดำรงไว้ อย่างไรก็ตาม แม้หลักการตามเกณฑ์มาร์จิ้นดังกล่าวไม่ได้ใช้บังคับกับกรณีมูลหนี้ของลูกค้าสูงกว่าวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าตามที่มีการสอบถาม แต่หากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นสมาชิกก็ย่อมจำเป็นที่จะต้องดูแลบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสม รวมทั้งอาจจะต้องพิจารณาทบทวนวงเงินการซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ารายนั้นให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. และแนวทางที่ ASCO กำหนด

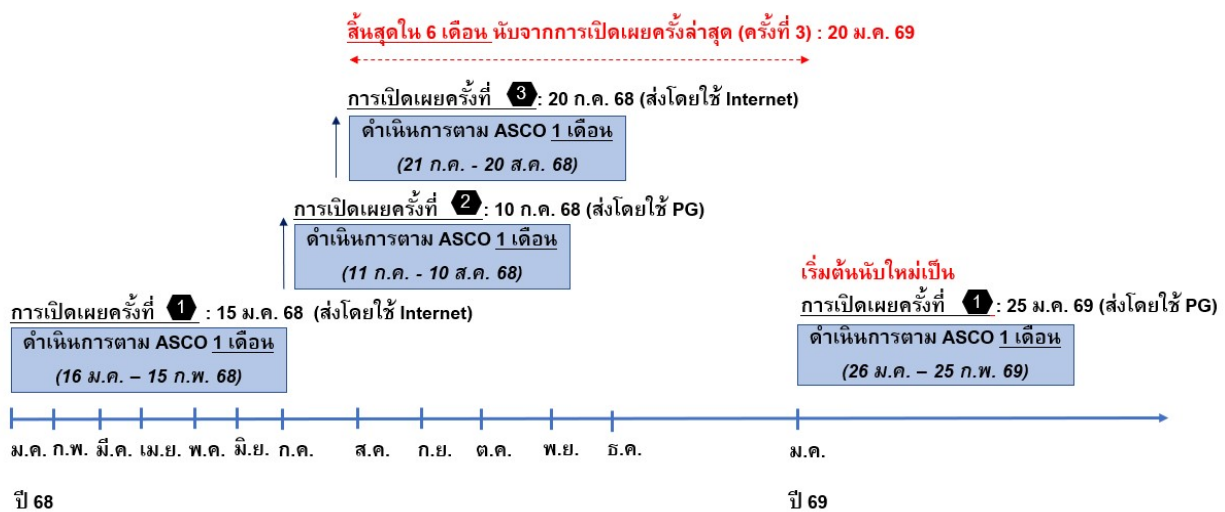
ข้อ (2) บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) สามารถดำเนินการกรณีมีลูกค้าบัญชี Omnibus ในลักษณะที่จะกล่าวต่อไปนี้ได้หรือไม่ กรณีที่ บล. สามารถแยกบัญชี End Client ที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมออกมาจากบัญชี Omnibus ได้ ขอให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ เปิดเผยข้อมูลบัญชี End Client ดังกล่าวแทน และ บล. จะดำเนินการมาตรการเฉพาะบัญชี End Client โดยตรง ทั้งนี้ หาก บล. ที่มีลูกค้าบัญชี Omnibus ทำการส่งคำสั่งไม่เหมาะสม ไม่สามารถแยกบัญชี End Client ออกมาได้ ก็ให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ เปิดเผยข้อมูลบัญชี Omnibus ให้ทุก บล. รับทราบและปฏิบัติตามมาตรการ โดย บล. จะต้องดำเนินการมาตรการกับบัญชี Omnibus

การเปิดเผยข้อมูลบัญชี End Client ที่แยกออกจากบัญชี Omnibus ของสมาชิก เพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ นำไปเปิดเผยตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย การชำระราคาและการส่งมอบหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น สมาชิกจะต้องมีการดำเนินการที่ทำให้มั่นใจได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องของสำนักงาน ก.ล.ต. รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ทั้งนี้ เมื่อสมาชิกสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวในการเปิดเผยข้อมูลบัญชี End Client แล้ว และได้แจ้งการดำเนินการดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ รับทราบแล้ว ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปิดเผยรายชื่อและข้อมูลลูกค้าที่เป็น End Client รายที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมนั้นให้กับสมาชิกรายอื่นทราบ เพื่อที่สมาชิกรายอื่นจะสามารถดำเนินการกับลูกค้ารายดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ประกาศ ASCO กำหนดได้ต่อไป

ข้อ (3) การนับจำนวนครั้งในการกระทำผิดของลูกค้ำ

ตามเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ กำหนดห้ามสมาชิกเสนอซื้อเสนอขายหรือซื้อขายที่อาจมีผลทำให้สภาพการซื้อขายเปลี่ยนแปลงไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด (False market) ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ ได้กำหนดลักษณะการซื้อขายที่ถือว่าเป็น False Market ให้สมาชิกทราบโดยทั่วกันแล้ว ด้วยหลักการนี้ การส่งคำสั่งไม่เหมาะสมจึงต้องนับทุกพฤติกรรมที่เข้าข่ายว่าเป็นคำสั่งไม่เหมาะสม (False market) โดยการพิจารณาและเปิดเผยรายชื่อและข้อมูลลูกค้าที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมจะดำเนินการเป็นรายวัน ดังนั้น การนับจำนวนครั้งในการกระทำผิดของลูกค้ำจะนับตามวันที่ตลาดหลักทรัพย์ เปิดเผยข้อมูล และเมื่อสมาชิกทราบข้อมูลดังกล่าวแล้วสมาชิกต้องดำเนินการตามที่ประกาศ ASCO กำหนด เช่น เมื่อตลาดหลักทรัพย์ เปิดเผยข้อมูลลูกค้ารายใดเป็นครั้งแรก สมาชิกต้องปรับลดวงเงินของลูกค้ำรายนั้นในทุกประเภทบัญชีอย่างน้อย 20% เป็นเวลา 1 เดือน หากต่อมาตลาดหลักทรัพย์ เปิดเผยข้อมูลลูกค้ารายนั้นเป็นครั้งที่สองในรอบ 6 เดือนนับจากการเปิดเผยครั้งแรก (ซึ่งเป็นครั้งล่าสุด) สมาชิกต้องยกระดับการดำเนินการต่อลูกค้ำรายนั้นให้เป็นไปตามประกาศ ASCO ดังภาพด้านล่างนี้

กรณี ลูกค้ำส่งคำสั่งไม่เหมาะสม : ลูกค้ำ นาย ก.

ข้อ (4) มาตรการ Algorithmic Trading (“PG”)

● การเปิดเผยรายชื่อลูกค้ำ

ประกาศตลาดหลักทรัพย์ กำหนดให้เปิดเผยรายชื่อและข้อมูลลูกค้าที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมให้แก่สมาชิกทุกรายทราบ โดยเมื่อสมาชิกทราบต้องดำเนินการกับลูกค้ำให้เป็นไปตามประกาศ ASCO กำหนด หากสมาชิกต้องการให้การดำเนินการต่อลูกค้ำเป็นไปด้วยความชัดเจนและดำเนินการได้ตรงกับลูกค้ำที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมที่แท้จริง การแยกบัญชีตามรายลูกค้ำ หรือ รายกลยุทธ์ จึงมีความจำเป็น เช่น หากลูกค้ำที่สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายให้ปรากฏชื่อลูกค้ำเป็น กองทุนส่วนบุคคล (“Private Fund Management”) และพบการส่งคำสั่งไม่เหมาะสมของลูกค้ำรายนั้น ตลาดหลักทรัพย์ ก็จะต้องดำเนินการให้เป็นที่ทราบแก่สมาชิกรายอื่น ๆ ทราบ ขณะที่ทางลูกค้ำรายนั้นเอง ก็จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ ASCO ด้วย เช่น ทบทวน Algorithmic Trading เป็นต้น

● การยกเลิกการใช้ PG ตามประกาศ ASCO เป็นการยกเลิกถาวรหรือยกเลิกชั่วคราวที่มีกำหนดระยะเวลา โดยหากเป็นการยกเลิกชั่วคราว ต้องทำการขออนุญาตการใช้ PG กับตลาดหลักทรัพย์ ใหม่อีกครั้งก่อนหน้ากลับมาใช้หรือไม่

เมื่อลูกค้ำถูกเปิดเผยรายชื่อถึงจำนวนครั้งที่กำหนดให้สมาชิกต้องดำเนินการตามประกาศ ASCO ด้วยการยกเลิกการใช้ PG หากสมาชิกต้องการจะให้ลูกค้ำรายดังกล่าวสามารถกลับมาซื้อขายด้วย PG ได้อีกครั้ง สมาชิกจะต้องขออนุญาตการใช้ PG ดังกล่าว กับตลาดหลักทรัพย์ ใหม่ ตามเกณฑ์และแนวทางที่ตลาดหลักทรัพย์ กำหนด

- หากเกิดกรณีให้บททวน PG แต่หาก PG ดังกล่าวไม่มีค่า Parameter ที่เป็นปัญหาในการส่งคำสั่งซื้อขาย จะต้องดำเนินการอย่างไร หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ จะแจ้ง Parameter ที่ควรทบทวน และแนวทางการทบทวนหรือไม่ และหาก PG ที่อยู่ระหว่างการทบทวนและปรับปรุงชุดคำสั่งยังไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากการปรับปรุงชุดคำสั่งอาจใช้ระยะเวลานาน จะสามารถซื้อขายต่อไปได้หรือไม่

ประกาศ ASCO กำหนดให้สมาชิกจะต้องดำเนินการกับลูกค้าที่ส่งคำสั่งไม่เหมาะสมโดยผ่าน PG เช่น ปรับลดวงเงิน และให้ลูกค้าทบทวน PG เป็นต้น ทั้งนี้การทบทวน PG ดังกล่าวอาจหมายถึงรวมถึงการปรับเปลี่ยนในส่วนอื่น ๆ ได้อีกตามที่สมาชิกหรือลูกค้าพิจารณาเห็นสมควรเพื่อบรรลุเป้าประสงค์หลักคือ ไม่ให้เกิดการส่งคำสั่งที่ไม่เหมาะสมอีก เช่น ปรับ universe ของกลุ่มหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายผ่าน PG เป็นต้น สำหรับการยกเลิกการใช้ PG ตามประกาศ ASCO กำหนดให้สมาชิกจะต้องยกเลิก PG ของลูกค้า เมื่อมีการเปิดเผยรายชื่อลูกค้ารายนั้นตั้งแต่ครั้งที่ 4 เป็นต้นไป ในรอบ 6 เดือนใด ๆ นับจากการเปิดเผยครั้งล่าสุด

- การห้ามมิให้สมาชิกเปิดสถานะเพิ่มในทุกประเภทบัญชีของลูกค้ารายนั้น หากเป็นการซื้อหลักทรัพย์เพื่อคืนหลักทรัพย์ที่ยืมมาก่อนหน้าสามารถทำได้หรือไม่

ประกาศ ASCO กำหนดห้ามมิให้สมาชิกเปิดสถานะเพิ่ม ได้แก่ ห้ามซื้อหลักทรัพย์เพิ่ม และห้ามขายชอร์ต ให้กับลูกค้าในทุกประเภทบัญชีของลูกค้ารายนั้น อย่างไรก็ตาม การห้ามดังกล่าวจะไม่รวมถึงกรณีที่ลูกค้าจำเป็นต้องซื้อหลักทรัพย์เพื่อคืนหลักทรัพย์ที่ได้ยืมมาเพื่อการขายชอร์ต และการขายชอร์ตดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนที่สมาชิกจะต้องดำเนินการตามประกาศ ASCO กับลูกค้ารายนั้น

- การลดวงเงินผ่านช่องทาง PG คือให้ลดวงเงินทุกประเภทบัญชีที่มีอยู่กับ บล. ใช้หรือไม่ และกรณีลูกค้าที่เป็นสถาบันต่างประเทศ ต้องลดวงเงินในบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ด้วย หรือลดเฉพาะวงเงินในบัญชี PG

ประกาศ ASCO กำหนดให้สมาชิกต้องปรับลดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าในทุกประเภทบัญชีของลูกค้ารายนั้น

- ลูกค้าทำความผิดที่ บล. หนึ่งผ่าน PG แต่ที่ บล. อื่นไม่ได้มีบัญชี PG บล. อื่นต้องใช้มาตรการกับลูกค้าด้วยใช้หรือไม่

ประกาศ ASCO กำหนดว่าเมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ เปิดเผยแพร่รายชื่อลูกค้าที่มีพฤติกรรมส่งคำสั่งไม่เหมาะสมแล้ว ให้สมาชิกทุกรายที่ลูกค้ารายดังกล่าวเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ไว้มีหน้าที่ดำเนินการตามประกาศ ASCO กับบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ารายนั้นทุกบัญชี ไม่ว่าจะเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ผ่าน PG หรือไม่ผ่าน PG ก็ตาม โดยไม่คำนึงว่าลูกค้ารายนั้นจะใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ผ่าน PG หรือไม่ผ่าน PG ในการส่งคำสั่งไม่เหมาะสม

ข้อ (5) การปรับลดวงเงิน

- การปรับลดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าในทุกประเภทบัญชีของลูกค้า หมายถึงลดแต่ละประเภทบัญชีของลูกค้าหรือรวมวงเงินทุกบัญชีแล้วลดวงเงิน
- หากเกิดพฤติกรรมคำสั่งไม่เหมาะสมและลูกค้ามิได้รับวงเงินชั่วคราว เช่น ได้รับวงเงินชั่วคราวได้ 3-5 วัน วงเงินดังกล่าวจะถูกลดเพื่อให้เป็นไปตามประกาศ ASCO หรือไม่
- หากเกิดพฤติกรรมคำสั่งไม่เหมาะสมและลูกค้ามีบัญชีที่เปิดร่วมกับบุคคลอื่น หากเกิดพฤติกรรมคำสั่งไม่เหมาะสม จะมีผลต่อวงเงินในบัญชีร่วมหรือไม่

ประกาศ ASCO ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายทั่วไป หรือ การซื้อขายโดย Algorithmic Trading กำหนดให้สมาชิกต้องปรับลดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าในทุกประเภทบัญชีของลูกค้ารายนั้น